

A SZÖVEGALKOTÁS ÉS A SZÖVEGÉRTÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI EGY 9. ÉVFOLYAMOS MINTÁN

D. Molnár Éva, Molnár Edit Katalin

SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: fogalmazásképesség; szövegértés; olvasás

A magyar diákok anyanyelvi szövegértése és szövegalkotása terén egyaránt súlyos problémákat diagnosztizál a pedagógiai mérések szakirodalma (l. *Balácsi, Lak és Szabó, 2011; Molnár, 2009*). Az írásbeliséghez kötődő képességek fejlődésére különbözőképpen hat a fejlesztés módja (vö. *Csikos, 2008; Molnár, 2003*), ugyanakkor hazánkban a fogalmazás kutatása kevés, az olvasással való kapcsolatának feltárása még kevesebb figyelmet kap (*Molnár, 2012*).

Előadásunkban egy magyar nagyváros 9. évfolyamos diákjai között végzett mérés adatainak másodelemzésével a szövegalkotás és a szövegértés komponenseinek viszonyait tárjuk fel. A mérés 2010-ben, mindhárom iskolatípusban folyt, a most elemzett minta 684 fős. A szövegalkotási képességet három, különböző műfajú szöveg alapján jellemezték az értékelők, egy holisztikus és öt analitikus szempont, valamint előre definiált skálák szerint. A feladatnak nem megfelelő szövegeket a jelen elemzésből kizártuk. Az olvasásképesség jellemzésére egy szóolvasás teszt (sebesség és teljesítmény) és egy szövegértés teszt szolgált. A mérőeszközök a Sulinova battériájából származnak, jóságmutatóik megfelelőek.

Az eredmények szerint a szóolvasás sebessége független a szövegalkotástól ($-0,09 < R_{0,05}$). A szóolvasás sebessége szerinti kvartilisekre varianciaelemzést futtattunk a szövegalkotási változókkal. Rendre két csoport különült el ($5,8 < F$). Az adatok alapján feltételezhető, hogy az írásbeliséggel küszködő diákok nem eredményes stratégiákat használnak. Eredményeink megerősítik az írásbeliséggel kapcsolatos képességek közötti közepesen erős összefüggést, de kérdéseket vetnek fel a hagyományos anyanyelvi fejlesztési hangsúlyokkal, módszerekkel és alkalmazásuk eredményességével kapcsolatban.